

Rekabet Kurumu Başkanlığından,
REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2024-2-008
Karar Sayısı : 24-15/313-128
Karar Tarihi : 28.03.2024

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Ahmet ALGAN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK,
Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Cengiz ÇOLAK, Berat UZUN

B. RAPORTÖRLER: Muhammet Cuma KÜRKÇÜ, Nagehan GÖKTEPE,
Berin GEZER ACAR

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. İNCELENEN

TARAF : Novozymes Enzim Dış Ticaret Ltd. Şti.
Temsilcileri: Av. Gönenç GÜRKAYNAK, Av. Betül BAŞ, Av. Eda
DURU, Av. Bora Berkay GENÇ, Av. Ayça Dilara AKSONGUR
Yıldız Mah. Çitlenbik Sok. No: 12 Beşiktaş/İstanbul

- E. DOSYA KONUSU:** Novozymes A/S ve iştirakleri (Novozymes Enzim Dış Ticaret Ltd. Şti. Novozymes Berlin GmbH, Novozymes France S.A.S., Novozymes Switzerland AG ve Novozymes North America) tarafından endüstriyel enzim pazarında rakiplerinin faaliyetlerini zorlaştırıcı ve dışlayıcı nitelikteki davranışlarla 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. ve 6. maddelerinin ihlal edildiği iddiası.
- F. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 26.01.2024 tarih ve 47836 sayı ile intikal eden, Novozymes Enzim Dış Ticaret Ltd. Şti.'nin (NOVO TÜRKİYE) endüstriyel enzim pazarındaki hâkim durumunu kötüye kullanmak suretiyle ilgili pazardaki rekabeti engellediği ve fiili münhasırlığa yol açan uygulamalarla rakiplerini dışladığı iddialarını içeren, geçici tedbir talepli başvuru üzerine düzenlenen 05.02.2024 tarihli ve 2024-2-008/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulunun (Kurul) 08.02.2024 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 24-07/121-M sayılı karar ile 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 40. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına ve NOVO TÜRKİYE hakkında geçici tedbir uygulanmasına ilişkin talebin önaraştırma aşamasında değerlendirilmesine karar verilmiştir.
- Önaraştırma kapsamında 22.02.2024 tarihinde NOVO TÜRKİYE'de yerinde inceleme gerçekleştirilmiş, yerinde inceleme ve bilgi isteme tutanağı ile teşebbüsten bilgi talebinde bulunulmuştur. Tutanakla iletilen bilgi talebine ve akabinde önaraştırma sürecinde iletilen 14.03.2024 tarihli, 49748 sayılı bilgi talebine istinaden, NOVO TÜRKİYE'nin cevabi yazıları muhtelif tarihlerde Kurum kayıtlarına girmiştir. Ayrıca, konu ile ilgili Kurum, kuruluş ve şirketlerden bilgi talep edilmiş olup, söz konusu yazılara ilişkin cevaplar farklı tarihlerde Kuruma intikal etmiştir.
- Dosya kapsamında elde edilen veriler ve yapılan değerlendirmeler sonrasında hazırlanan 21.03.2024 tarihli ve 2024-2-008/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- G. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili Rapor'da; 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca, alınacak nihai karara kadar, Novozymes A/S ve iştirakleri

(Novozymes Enzim Dış Ticaret Ltd. Şti., Novozymes Berlin GmbH, Novozymes France S.A.S., Novozymes Switzerland AG ve Novozymes North America) (NOVO) hakkında; yapacakları yeni satış sözleşmelerinde, fungal alfa amilaz enziminin satışında alıcılar bakımından sadakat yaratıcı nitelikte indirim uygulanmamasına ve diğer enzim türlerinin fungal alfa amilaz enzimi ile birlikte satılması durumunda indirim, promosyon, bedelsiz ürün gönderimi veya kampanya adı altındaki herhangi bir türde uygulamaya yer verilmemesine yönelik geçici tedbir kararı alınmasının uygun olacağı ifade edilmiştir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- (6) Yapılan başvuruda, (.....) ve nihai karara kadar ciddi ve telafisi olunmayacak zararlara uğrama ihtimalinin bulunması sebepleriyle 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca NOVO TÜRKİYE hakkında;
- Avrupa'da uygulanmayan, yalnızca Türkiye'de ve Afrika'da uygulanan "indirim sistemleri" uygulamasının tamamen kaldırılması,
 - Mevcut müşterilere "indirim sistemleri" uygulamasının kaldırıldığına bildirilmesi,
 - Fiili münhasırlığa yol açacak şekilde alıcıların NOVO TÜRKİYE'den uzun süreli ürün almasına yol açan sözleşmelerin altı ay ile sınırlanması,
 - NOVO TÜRKİYE'nin, özellikle "fungal amilaz enzimi ve türleri" olmak üzere, "endüstriyel un ve fırıncılık enzimlerini" ve diğer enzimleri müşterilere bir paket dâhilinde satmasının yasaklanması,
 - (.....)

hususlarında geçici tedbir uygulanması da talep edilmiştir.

- (7) 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin dördüncü fıkrası "... nihai karara kadar ciddi ve telafi olunmayacak zararların ortaya çıkma ihtimalinin bulunduğu durumlarda, ihlalden önceki durumu koruyucu nitelikte ve nihai kararın kapsamını aşmayacak şekilde" geçici tedbir kararı alınabileceği hükmünü haizdir.
- (8) Bu hükme koşul olarak Rekabet Terimleri Sözlüğü'nde geçici tedbir kararları "*bir rekabet incelemesi sonuçlanana kadar, piyasada sonradan onarılamayacak bir zararın oluşmaması için, rekabet otoritelerinin inceleme süresince teşebbüslere getirdiği ve ihlalden önceki durumu korumaya yönelik önlemler*" olarak tanımlanmaktadır¹. Bununla birlikte, Kurulun geçici tedbir kararı verebilmesi için; ortada bir ihlal şüphesinin olması, ciddi ve telafi edilemeyecek zarar tehlikesinin varlığı, tedbir kararının ihlalden önceki durumu koruyucu nitelik taşıması ve nihai kararın kapsamının aşılması şartlarının kümülatif olarak sağlanması gerekmektedir.²
- (9) Geçici tedbir kararının verilebilmesi için gerekli olan ilk şart, ihlal şüphesinin varlığı olarak belirlenmiştir. Bu noktada, söz konusu şartın sağlandığının kabul edilmesi için hangi standardın aranacağı önem arz etmektedir. 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin dördüncü fıkrasında açıkça ifade olunmamakla birlikte, geçici tedbirlere başvurulabilmesi için, Kurulun hakkında önaraştırma ya da soruşturma yürüttüğü teşebbüslerin davranışlarını, Kanun'un 4., 6. veya 7. maddelerini açık şekilde ihlal edici bulması gereklidir. Ancak burada sözü edilen ihlal ile nihai kararla tespit olunacak türde bir ihlal değil, geçici tedbir uygulanmasını haklı kılacak derecedeki

¹https://www.rekabet.gov.tr/tr/Sayfa/Yayinlar/rekabet-terimleri-sozlugu/terimler_listesi?icerik=66cbe9d6-419c-4608-884c-bee47ee984e0 (Erişim Tarihi: 10.03.2024)

² Ankara 9. İdare Mahkemesinin 25.05.2022 tarihli, 2021/2069 E. ve 2022/1157 K. sayılı kararı.

kuvvetli ihlal şüphesi kastedilmektedir.³ Bu bağlamda, geçici tedbir uygulanmasını haklı kılacak derecedeki kuvvetli ihlal şüphesinin yerinde incelemeler neticesinde elde edilen delillerle ve dosya kapsamındaki diğer bulgularla ortaya konulması gerekmektedir.

- (10) Kurulun geçici tedbiri değerlendirdiği çok sayıda kararı bulunmaktadır. 11.07.2007 tarihli ve 07-59/676-235 sayılı *TTNet* kararında TTNet AŞ (TTNET)'in pazarlama kampanyalarındaki fiyatlandırma stratejilerinin, ilgili pazarda ciddi ve geri dönüşü olmayan zarar riski taşımasından dolayı, perakende fiyatları içeren tüm kampanyalarının durdurulmasına ilişkin olarak geçici tedbir uygulanmasına karar verilmiştir.
- (11) Kurulun 11.01.2021 tarihli ve 21-02/25-10 sayılı *WhatsApp* kararında ise Facebook'un tüketici iletişim hizmetleri, sosyal ağ hizmetleri ve çevrim içi reklamcılık hizmetleri pazarlarındaki pazar gücü göz önünde bulundurularak WhatsApp kullanıcılarının verilerinin 08.02.2021 tarihinden itibaren başka hizmetler için kullanılmasına yönelik getirdiği koşulların kaldırılması bakımından geçici tedbir alınmasına karar verilmiştir.
- (12) 30.09.2021 tarihli ve 21-46/669-334 sayılı *Trendyol* kararında DSM Grup Danışmanlık İletişim ve Satış Ticaret AŞ (TRENDYOL)'un çevrim içi pazar yerlerinde kendi perakende ürünlerini ve hizmetlerini öncelikli olarak sunarak satıcılar arasında ayrımcılık yaptığı ve bu eylemlerin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında rekabeti ihlal ettiğine dair ciddi bulguların bulunduğu belirtilmiştir. Bu nedenle, TRENDYOL'un eylemlerinin ve davranışlarının telafi edilmesi güç ve imkânsız zararlara neden olabileceği belirtilerek, TRENDYOL'a geçici tedbir uygulanması gerektiği değerlendirilmiştir.
- (13) Bununla birlikte Kurulun 29.09.2022 tarihli ve 22-44/652-281 sayılı *Krea* kararında ise Krea İçerik Hizmetleri ve Prodüksiyon AŞ (KREA)'nin münhasıran sahip olduğu Türkiye Süper Lig ve 1. Lig futbol müsabakalarının yayın haklarına ilişkin olarak, TRT dışındaki diğer yayıncı kuruluşların ticari faaliyetlerinin zorlaşabileceği ve yayıncı kuruluşların izlenme oranları ile reyting sonuçlarının rekabetçi faktörlerden bağımsız olarak olumsuz etkilenebileceği belirtilerek, KREA'ya "... *hâlihazırda devam eden 2022-2023 futbol sezonu bakımından yayın haklarını satın alan veya almak isteyen yayıncı kuruluşlar nezdinde her hafta ve görüntülerin izleyiciye ulaştırıldığı her maç bakımından geniş özet görüntülerin ve haber amaçlı görüntülerin, herhangi bir yayıncı kuruluş tarafından, haber amaçlı görüntüler için şartnamede belirlenen süreden önce yayımlanmasına izin verilmemesi*" şeklinde geçici bir tedbirin uygulanmasının gerekli olduğu değerlendirilmiştir.
- (14) Kurulun 08.02.2024 tarihli ve 24-07/125-50 sayılı *Meta* kararında Meta Platforms, Inc (META)'in, kullanıma yeni sunmuş olduğu Threads isimli uygulama ile Instagram uygulaması arasında veri birleştirmesi davranışına ilişkin olarak, Instagram ürününü de içerecek şekilde geniş anlamda tanımlanacak olan "sosyal medya pazarı"nda hâkim durumda olduğu tespit edilen META hakkında 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca; "*soruşturmaya konu ilgili ürün pazarında meydana gelebilecek rekabet ihlallerini ve bunların yol açabileceği telafi edilemeyecek nitelikte zararları önlemek amacıyla nihai karar verilmeye kadar, Meta Platforms Inc. tarafından Threads uygulaması aracılığıyla elde edilen verilerin Instagram uygulamasından elde edilen veriler ile birleştirilmesinin engellenmesi*" yönünde geçici tedbir uygulanmasına hükmedilmiştir.

³ Ankara 9. İdare Mahkemesinin 25.05.2022 tarihli, 2021/2069 E. ve 2022/1157 K. sayılı kararı.

- (15) Yukarıda yer verilen örnek kararlardan da anlaşılacağı üzere, nihai karara kadar ciddi ve telafisi olunamayacak zararların ortaya çıkma ihtimalinin bulunduğu durumlarda, Kurul ihlalden önceki durumu koruyucu nitelikte ve nihai kararın kapsamını aşmayacak şekilde geçici tedbir kararı almaktadır.
- (16) Dosya mevcudu bilgilere göre, NOVO endüstriyel enzim pazarında güçlü bir konuma sahiptir. Endüstriyel enzim pazarının birtakım yasal düzenlemelere tabi olduğu, ürünlerin patentlerle korunduğu, mikrobiyoloji, genetik mühendisliği, biyokimya ve endüstriyel fermantasyon süreçleri gibi alanlarda uzmanlık ve yüksek Ar-Ge yatırımları gerektiren bir sektör niteliği taşıdığı görülmektedir. Bu çerçevede NOVO'nun ilgili pazardaki konumu incelendiğinde; NOVO endüstriyel enzim pazarında faaliyet gösteren uluslararası bir teşebbüs olup, ülkemizde 26 farklı enzim türünde ve bu enzimlerin alt kırılımlarında 200 farklı marka ile satış yapmaktadır. Un ve fırıncılık enzimleri özelinde bakıldığında ise NOVO'nun, un ve fırıncılık sektörü için "must stock" ürün olarak kabul edilen fungal alfa amilaz enzimi de dâhil olmak üzere bu sektördeki nihai ürünlerin üretilmesi için kullanılan enzim çeşitlerinin tamamını ürettiği anlaşılmaktadır. Bu bağlamda NOVO'nun ürün portföyündeki çeşitliliği, finansal gücü ve marka bilinirliği dikkate alındığında, teşebbüsün genel olarak endüstriyel enzimler, özel olarak un ve fırıncılık enzimleri bakımından güçlü bir konumda bulunduğu, fungal alfa amilaz enzimi pazarında ise kuvvetle muhtemel hâkim durumda olduğu değerlendirilmektedir.
- (17) Öte yandan gerek yerinde incelemede elde edilen belgelerde, gerekse NOVO ve NOVO'nun un ve fırıncılık enzimleri pazarındaki alıcıları tarafından gönderilen cevabi yazılarda, NOVO'nun un ve fırıncılık enzimleri pazarındaki alım oranı olarak en büyük müşterileri olan As Gıda Üretim ve Pazarlama AŞ (AS GIDA)'ye ve Pak Gıda Üretim ve Pazarlama AŞ (PAK GIDA)'ye⁴ 2020, 2021 ve 2022; Polen Un ve Gıda Katkı Maddeleri San. ve Tic. AŞ (POLEN GIDA)'ye ve Pollen Endüstriyel ve Gıda San. Tic. AŞ (POLLEN)'ye⁵ 2021 ve 2022; Banda Gıda Danışmanlık ve Mühendislik Ltd. Şti. (BANDA)'ye ve Beyab Gıda Mühendislik Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti. (BEYAB)'ye⁶ 2022; Elit Food Danışmanlık Gıda San. ve Tic. AŞ (ELİT FOOD)'ye 2021 ve 2022 yıllarında enzim kategorileri bakımından ayırıştırma yapılmadan toplam yıllık alım tutarı üzerinden, her bir müşteri için ulaşılmaması gereken hedefler ve uygulanacak indirim oranları değişecek şekilde farklılaşan, artan oranlı ve geriye dönük alımlarda geçerli olacak şekilde bir indirim sistemi uyguladığı tespit edilmiştir. Ayrıca 2023 ve 2024 yıllarında ise AS GIDA'ya ve PAK GIDA'ya, BakeGround Gıda Ürünleri Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. (BAKEGROUND)'ye, BANDA'ya ve BEYAB'a, ELİT FOOD'a, Erke Adk Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.'ye (ERKE)'ye ve POLEN GIDA'ya ve POLLEN'e uygulanan indirim sistemi koşullarında enzim türlerinin kategorilere ayrıldığı görülmektedir. Bu çerçevede 2023 yılında fungal alfa amilaz enziminin dâhil olduğu Un İşleme (Flour Correction)⁷ kategorisi için herhangi bir indirim sistemi uygulanmazken, 2024 yılında Un İşleme kategorisinde uygulanan indirimler

⁴ Dosya sürecinde talep edilen bilgiler kapsamında AS GIDA'dan gelen cevabi yazıda AS GIDA'nın ve PAK GIDA'nın aynı ekonomik bütünlükte olduğu belirtilmiştir.

⁵ Dosya sürecinde talep edilen bilgiler kapsamında POLEN GIDA'dan ve POLLEN'den gelen cevabi yazıda POLEN GIDA'nın ve POLLEN'in aynı ekonomik bütünlükte olduğu belirtilmiştir.

⁶ Dosya sürecinde talep edilen bilgiler kapsamında BANDA'dan ve BEYAB'tan gelen cevabi yazıda BANDA'nın ve BEYAB'ın aynı ekonomik bütünlükte olduğu belirtilmiştir.

⁷ Un işlemeye yardımcı enzimler sınıfını ifade etmektedir.

genellikle aynı indirim oranı⁸ üzerinden sunulmuş, fakat indirimin dâhil olduğu paket⁹ ve hak edişe konu alım tutarları¹⁰ her alıcı bakımından farklılık göstermiştir.

- (18) Dolayısıyla uygulanan indirim sistemi ile NOVO'nun müşterilerini alım miktarlarına göre kategorilere ayırdığı, yüksek miktarda alım yapan müşterilere alım hedefi ve içeriği farklı olan ve geriye dönük tüm alımları için geçerli olacak şekilde kişiselleştirilmiş indirimler uyguladığı, bu sayede müşterilerin NOVO'ya olan sadakatinin arttırılmaya çalışıldığı ve NOVO'nun sahip olduğu geniş ürün portföyünü ve pazar gücünü kullanarak uygulamış olduğu indirimlerin fiili münhasırlık yaratarak rakiplerin yeterli müşteri kanalına ulaşmasını engellemeye çalıştığı değerlendirilmektedir.
- (19) NOVO'nun indirim sistemi uyguladığı müşteriler NOVO'nun toplam fungal alfa amilaz satışlarının 2021 yılında %(.....)'ünü, 2022 yılında %(.....)'ünü, 2023 yılında ise %(.....)'ini oluşturmaktadır. Bu itibarla, NOVO'nun fungal alfa amilaz satışlarının büyük bir kısmını indirimler vasıtasıyla yaptığını söylemek yanlış olmayacaktır. Bu indirimlerin sadakat artırıcı etkiye sahip olduğu tespit edildiğinden, NOVO'nun uyguladığı indirimlerle fiili münhasırlık yaratarak fungal alfa amilaz enzimi pazarının rakiplere önemli ölçüde kapanmasına yol açabileceği sonucuna ulaşılmaktadır.
- (20) Öte yandan dosya kapsamında bilgi talep edilen ve NOVO'nun un ve fırıncılık enzimleri pazarında rakipleri konumunda bulunan (.....)'den,(.....)'den ve (.....)'den gelen cevabi yazılarda ve başvuruda vurgulanan ifadelerde NOVO'nun fungal alfa amilaz enzimleri bakımından pazar dinamiklerini belirleyen teşebbüs olduğu, geniş portföyde ürün sunması sebebiyle fungal alfa amilaz enzimini diğer enzim türleri ile birlikte indirimlere dâhil ederek rakiplerin rekabet edebilme güçlerini zayıflattığı ve müşterileriyle yaptığı uzun süreli tedarik anlaşmaları ile rakiplerin yeterli müşteri kanalına ulaşmasını engellediği ifade edilmiştir.
- (21) Bu doğrultuda (.....), yerinde incelemede elde edilen belgeler göz önünde bulundurulduğunda NOVO'nun (.....)'i tehdit ve oyunbozan firma olarak tanımladığı ve pazarda (.....)'a yönelik engeller oluşturmaya çalıştığı anlaşılmaktadır.
- (22) Öte yandan (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilerden (.....)'ın 2023 yılı toplam satış gelirlerinin yaklaşık %(.....)'ını fungal alfa amilaz enzimi satışlarının oluşturduğu görülmektedir. Dolayısıyla (.....) bakımından ilgili pazarda faaliyet gösterebilmek için fungal alfa amilaz enzimi satışı yapabileceği yeterli müşteri kanalına ulaşabilmek önem taşımaktadır.
- (23) Bununla birlikte dosya kapsamında yer alan bilgiler doğrultusunda un ve fırıncılık enzimlerinin alıcısı konumunda olan (.....)'a (.....) tarafından ürün tedarik edilirken NOVO'nun uyguladığı indirimler sebebiyle 2023 yılı itibarıyla (.....)'a çok az ürün satılabildiği anlaşılmaktadır. NOVO tarafından (.....)'a uygulanan indirim sistemi

⁸ Bu oran %(.....) olmakla beraber, yalnızca POLEN GIDA'ya ve POLLEN'e %(.....) oranında uygulanmıştır.

⁹ Un İşleme Kategorisi altında 2024 yılında AS GIDA'ya ve PAK GIDA'ya fungal alfa amilaz ve Optiva LS markalı enzim karışımı için, POLEN GIDA'ya ve POLLEN'e fungal alfa amilaz ve amyloglikosidaz (Goldcrust 3300 BG) için, BAKEGROUND'a fungal alfa amilaz, amyloglikosidaz (Goldcrust 3300 BG, AMG 1100 BG) ve Optiva LS markalı enzim karışımı için, BANDA'ya ve BEYAB'a, ELİT FOOD'a ve ERKE'ye yalnızca fungal alfa amilaz için indirim verilmiştir.

¹⁰Örneğin 2024 yılında Un İşleme kategorisinde NOVO tarafından belirlenen %(.....) oranında indirim hak kazanılması için AS GIDA'ya ve PAK GIDA'ya (.....) milyon Euro, BAKEGROUND'a (.....) milyon Euro, BANDA'ya ve BEYAB'a (.....) milyon Euro, ELİT FOOD'a (.....) milyon Euro, ERKE'ye (.....) milyon Euro ve POLEN GIDA'ya (.....) milyon Euro üzeri alım yapma şartı getirilmiştir.

incelendiğinde, teşebbüse uygulanan indirimlerin 2023 yılında başladığı ve 2024 yılında (.....)'in büyük müşteri kategorisine alınarak oran olarak ve indirime dâhil olan enzim türleri bakımından daha fazla indirim uygulandığı görülmektedir. Söz konusu durum NOVO'nun uygulamış olduğu indirimlerin (.....)'in müşteri kaybetmesine yol açtığını doğrular niteliktedir.

- (24) Yerinde incelemede elde edilen delillerde un ve fırıncılık enzimleri sektöründe (.....)'ye NOVO tarafından herhangi bir indirim sisteminin uygulanmadığı, kendisine herhangi bir sadakat yaratıcı indirim sistemi uygulanmaması sebebiyle (.....)'in (.....)'dan da ürün tedarik edebildiği, söz konusu delillerde (.....)'in (.....)'dan ürün tedarik etmesinin NOVO'yu rahatsız ettiği görülmektedir. Dolayısıyla (.....) örneği, NOVO'nun indirim sistemi uygulamadığı müşterilerinin (.....)'dan ürün almaya yönelebildiğini ortaya koymaktadır. Bu bakımdan NOVO tarafından nihai karara kadar hâlihazırda indirim uygulamadığı (.....)'a veya diğer alıcılara da fungal alfa amilaz enzimi bakımından indirim uygulanmasının (.....)'in (.....)'a veya diğer potansiyel alıcılara da satış yapma olanağını ortadan kaldırdığı değerlendirilmektedir.
- (25) Dolayısıyla NOVO'nun un ve fırıncılık sektörü bakımından *must stock* ürün olarak kabul edilen fungal alfa amilaz enzimini nihai karara kadar yapılacak yeni sözleşmelere de dâhil etmesinin, fungal alfa amilaz enzimi müşterilerine uygulanacak söz konusu indirimlerin pazara girmek isteyen olası diğer teşebbüslerin veya pazarda büyümek isteyen rakiplerin yeterli müşteri kanalına erişmesini ve etkin birer rakip olarak faaliyet gösterebilmelerini engelleme riskinin yüksek olduğu, özellikle (.....) gibi alım miktarı yüksek olan müşterilerin söz konusu uygulamalarla NOVO'ya bağlanmasının bu riski daha çok artıracığı değerlendirilmektedir.
- (26) Bu çerçevede dosya kapsamında geçici tedbir talebinin değerlendirilmesi gerekmiştir. 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin dördüncü fıkrası "... nihai karara kadar ciddi ve telafi olunamayacak zararların ortaya çıkma ihtimalinin bulunduğu durumlarda, ihlalden önceki durumu koruyucu nitelikte ve nihai kararın kapsamını aşmayacak şekilde" geçici tedbir kararı alınabileceği hükmünü haizdir. Bu kapsamda Kurul tarafından geçici tedbir kararı alınabilmesi için ortada bir ihlal şüphesinin olması, ciddi ve telafi edilemeyecek zarar tehlikesinin varlığı, tedbir kararının ihlalden önceki durumu koruyucu nitelik taşıması ve nihai kararın kapsamının aşılması şartlarının sağlanmasının gerektiği söylenebilecektir.
- (27) Dosya kapsamında yapılan incelemeler ve tespitler doğrultusunda NOVO'nun ürün portföyündeki çeşitliliği, finansal gücü ve marka bilinirliği dikkate alındığında, teşebbüsün genel olarak endüstriyel enzimler, özel olarak un ve fırıncılık enzimleri bakımından güçlü bir konumda bulunduğu, fungal alfa amilaz enzimi pazarında ise hâkim durumda olduğu ve fungal alfa amilaz enzimi bakımından alım oranı olarak en büyük müşterilerine, her bir müşteri özelinde kişiselleştirilmiş, toplam alım tutarına ve ulaşılması gereken hedefe göre farklılaşan, artan oranlı ve geriye dönük tüm alımlarda geçerli olacak şekilde artan oranlı ve geriye dönük tüm alımlarda geçerli olacak şekilde uygulamış olduğu sadakat yaratıcı indirimlerin rakiplerin yeterli müşteri kanalına ulaşmasını engelleyici nitelikte olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla NOVO'nun 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiğine yönelik kuvvetli şüphenin bulunması nedeniyle geçici tedbir kararı alınabilmesi için gerekli olan ilk şartın karşılandığı düşünülmektedir.
- (28) NOVO'nun indirim sistemi uyguladığı müşteriler NOVO'nun toplam fungal alfa amilaz satışlarının 2021 yılında %(.....)'ünü, 2022 yılında %(.....)'ünü, 2023 yılında ise

%(.....)'ini oluşturmaktadır. Bu itibarla, NOVO'nun fungal alfa amilaz satışlarının büyük bir kısmını (%(.....)) indirimler vasıtasıyla yaptığı tespit edilmiş ve sadakat yaratıcı nitelikte olan bu indirimlerin fiili münhasırlık yaratarak fungal alfa amilaz enzimi pazarının rakiplere önemli ölçüde kapanmasına yol açabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Öte yandan yerinde incelemede elde edilen delillerde NOVO'nun (.....)'ı bir tehdit olarak gördüğü ve oyunbozan firma olarak tanımladığı ve pazarda (.....)'a yönelik engeller oluşturmaya çalıştığı hususları birlikte ele alındığında, nihai karara kadar NOVO'nun sözleşme şartları çerçevesinde gelecek bir yılı kapsayacak şekilde uygulanan ve müşterilerin bir yıllık taleplerini karşılamayı öngören yeni sözleşmelerde de fungal alfa amilaz enzimi bakımından sadakat yaratıcı nitelikte indirim uygulanmasının (.....)'ın ve diğer rakiplerin pazardan çıkmasına veya pazarda yeterli müşteri kanalına ulaşamayacağı için rakiplerin pazara girmelerinin ve pazarda büyümelerinin engellenmesine sebebiyet vereceği değerlendirilmiştir. NOVO tarafından uygulanan indirim sözleşmelerinin müşterilerin bir yıllık alımlarını kapsayacak bir şekilde kurgulandığı ve indirim ödemelerinin gelecek yıl yapılacak alımlardan düşülmek suretiyle yapıldığı, bu halde iddia konusu davranışlara devam edilmesinin sonucunda iki yıl daha davranışın etkilerinin sürececeği, dolayısıyla söz konusu durumun dışlama iddiasına konu rakipler bakımından telafisi olmayan sonuçlar doğurabileceği söylenebilecektir. Diğer yandan, (.....) örneğine bakıldığında, sadakat yaratıcı indirim uygulanmayan müşterilerin rakiplerle çalışabilme esnekliğine sahip olduğu, ancak indirim uygulamasının müşterileri NOVO'ya bağladığı, bu bakımdan yeni sözleşmelerde de sadakat yaratıcı indirim uygulamasına devam edildiği senaryoda da rakiplerin önemli müşterilere erişim kabiliyetinin sınırlandırılması ve dışlanma riskinin devam edeceği kanaati oluşmaktadır. Böylelikle geçici tedbir kararı alınabilmesi için gerekli diğer şart olan "nihai karara kadar ciddi ve telafisi olunmayacak zararların ortaya çıkma tehlikesi"nin bulunduğu tespit edilmiştir.

- (29) Öte yandan geçici tedbirin orantılı, ciddi ve telafisi olmayacak zararların önlenmesiyle sınırlı olmasının temin edilmesi bakımından, NOVO'nun faaliyet gösterdiği bütün enzimler yerine yalnızca hâkim durumda olduğu ve hâkim durumunu kötüye kullandığına yönelik kuvvetli şüphenin bulunduğu fungal alfa amilaz enzimi ile sınırlı tutulması gerektiği değerlendirilmiştir. Bu çerçevede geçici tedbirin nihai kararın kapsamını aşmayacak ve ihlalden önceki durumu koruyucu olacak nitelikte olduğu da söylenebilecektir.
- (30) Bu doğrultuda un ve fırıncılık enzimleri pazarında ciddi ve telafisi mümkün olmayacak zararların önlenmesi bakımından 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca, NOVO tarafından nihai karara kadar yapılacak olan yeni satış sözleşmelerinde, fungal alfa amilaz enziminin satışında alıcılar bakımından sadakat yaratıcı nitelikte indirim uygulanmamasına ve diğer enzim türlerinin fungal alfa amilaz enzimi ile birlikte satılması durumunda indirim, promosyon, bedelsiz ürün gönderimi veya kampanya adı altındaki herhangi bir türde uygulamaya yer verilmemesine yönelik geçici tedbir kararının alınması gerektiği kanaatine varılmıştır.
- (31) Öte yandan başvuru sahibi tarafından; NOVO'nun uyguladığı tüm indirim sistemlerinin kaldırılması, NOVO ile alıcıları arasında uygulanan sözleşmelerin süresinin altı ay ile sınırlandırılması ve NOVO'nun (.....) gibi eylemlere son vermesi konularında da geçici tedbir uygulanması talep edilmiş ise de, önaraştırma sürecinde yapılan incelemeler neticesinde nihai karara kadar ortaya çıkma ihtimali bulunan zararların "fungal alfa amilaz enzimi pazarı"nda ciddi ve telafisi olunmayacak nitelik arz ettiği, gerek geçici tedbirin uygulanacağı pazar gerekse geçici tedbirin kapsam

ve içeriği bakımından yukarıda aktarılan önlemlerin yeterli olacağı değerlendirilmektedir.

H. SONUÇ

- (32) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; Novozymes A/S'nin ve iştiraklerinin (Novozymes Enzim Dış Ticaret Ltd. şti. Novozymes Berlin GmbH, Novozymes France S.A.S., Novozymes Switzerland AG ve Novozymes North America) hakkında, 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca; nihai karara kadar yapılacak olan yeni satış sözleşmelerinde, fungal alfa amilaz enziminin satışında alıcılar bakımından sadakat yaratıcı nitelikte indirim uygulanmamasına ve diğer enzim türlerinin fungal alfa amilaz enzimi ile birlikte satılması durumunda indirim, promosyon, bedelsiz ürün gönderimi veya kampanya adı altındaki herhangi bir türde uygulamaya yer verilmemesine yönelik geçici tedbir uygulanmasına, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.